

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Historia pedagogiki (Wykład), PG_00150123						
Kierunek studiów	Pedagogika (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Paweł Śpica				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Zwrócenie uwagi studentom na dziejowe kształtowanie się pedagogiki, jej wielorakie powiązania z różnymi aspektami ludzkiej działalności. Ukazanie równoległego kształtowania się pedagogiki naukowej i różnorodnych ideologii wychowawczych (pedagogii). Wykazanie historycznych źródeł współczesnych subdyscyplin pedagogicznych i ofert edukacyjnych. Zapoznanie z dorobkiem pedagogiki polskiej, z uwzględnieniem osiągnięć naukowych ośrodka gdańskiego.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PEDMU2_W09] Absolwent zna i rozumie kulturowe uwarunkowania procesów edukacyjnych	Student zna i rozumie proces przechodzenia od systematyzowania idei i refleksji pedagogicznej do pedagogiki naukowej w wymiarze polskim i europejskim. Streszcza dzieje kształtowania się pedagogiki jako nauki, jej genezę i sposoby unaukowania. Wymienia i opisuje działalność jej twórców. Opisuje i wyjaśnia procesy rozwoju teorii wychowania, uczenia się i nauczania oraz inne procesy edukacyjne w kontekście historycznym.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDMU2_W03] zna w pogłębionym stopniu współczesne kierunki rozwoju pedagogiki, jej nurty i systemy pedagogiczne, rozumie ich filozoficzne, historyczne i kulturowe uwarunkowania	Student zna współczesne kierunki rozwoju pedagogiki, jej nurty i systemy pedagogiczne, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDMU2_W02] zna w pogłębionym stopniu miejsce pedagogiki w systemie nauk, rozumie jej rolę oraz przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami i dziedzinami nauk	Student zna i rozumie historyczne źródła pedagogiki	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDMU2_K08] Absolwent jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy i świata	Student jest gotowy do zachowania dziedzictwa polskiej myśli historycznej dla pedagogiki.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PEDMU2_W05] Absolwent zna w pogłębionym stopniu subdyscypliny pedagogiki, w tym ich terminologię, teorię i metodykę	Student zna wybrane subdyscypliny pedagogiki	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny	
Treści przedmiotu	<p>1. Historia pedagogiki jako obszar badań historii wychowania i jej historiografia. 2. Od refleksji pedagogicznej i jej systematyzacji do pedagogiki naukowej. Główne idee pedagogiczne w piśmiennictwie zachodnioeuropejskim i polskim u progu epoki nowożytnej w XVI i XVII wieku. Dorobek zapatrywań teoretycznych dotyczących nauczania i wychowania rodzinnego i szkolnego zachodnioeuropejskiego i polskiego Oświecenia. Dziecko, dzieciństwo i wychowanie w rodzinie jako przedmiot zainteresowań pedagogów przeszłości od XVI do XIX wieku. Pedagogia jako nauka o dziecku. Etapy i kierunki rozwoju zachodnioeuropejskiej i polskiej pedagogiki w XIX i początkach XX wieku. Główne orientacje teoretyczno-metodologiczne w uprawianiu naukowej pedagogiki (herbaryzm, pedagogika doświadczalna, pedagogika filozoficzna, pedagogika socjologiczna, pedagogika kultury). 3. Progryzmyzm amerykański i europejski ruch "nowego wychowania" pierwszej połowy XX wieku - idee, kierunki pedagogiczne i ich twórcy. 4. Pedagogika naukowa a ideologie i doktryny wychowawcze w XIX i początkach XX wieku (ideologie wychowawcze: utopijne, liberalna, konserwatywna, nacjonalizm, marksizm - ich konotacje ideowo-polityczne). Totalitarne ideologie wychowawcze komunizmu i faszyzmu. Polskie ideologie wychowawcze. 5. Geneza i kształtowanie podstaw metodologicznych oraz twórcy wybranych subdyscyplin w dziejach polskiej pedagogiki. 6. Instytucjonalizacja pedagogiki - uniwersyteckie katedry pedagogiki i ich twórcy w II Rzeczypospolitej. Przebudowa nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce warunkach ofensywy ideologicznej przełomu lat 40. i 50. XX wieku; etatyzacja nauki polskiej, rola Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej w procesie rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego w latach PRL. 7. Warunki rozwoju pedagogiki polskiej po 1945 roku: Straty osobowe i materialne; próby odbudowy i rozwoju pedagogiki polskiej w latach 1945-1948; kryzys nauk pedagogicznych w Polsce w latach 1948-1956. Zasadnicze kierunki rozwoju i osiągnięcia nauk pedagogicznych w Polsce po 1956 roku. Rozwój subdyscyplin pedagogicznych; Instytucjonalne podstawy rozwoju pedagogiki socjalistycznej w Polsce po 1956 roku. Początki i rozwój pedagogiki w gdańskim ośrodku naukowym: twórcy, szkoły naukowe, osiągnięcia.</p>		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Brak		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Zaliczenie ustne obejmujące znajomość tematyki i treści wykładów oraz wybranych przez studenta lektur	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	L.Chmaj, Prądy i kierunki w pedagogice XX wieku, Warszawa 1963. D.Drynda, Pedagogika Drugiej Rzeczypospolitej. Warunki, orientacje, kontrowersje, Katowice 1987. G.Gutek, Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk 2003.R.Grzybowski, Początki oraz niektóre aspekty rozwoju nauk pedagogicznych w Gdańsku po 1945 roku [w:] Gdańskie rodowody pedagogiczne,pod red. E. Rodziewicz, K. Rzedzickiej, E. Zalewskiej, Gdańsk 2004. Kupisiewicz C., Szkice z dziejów dydaktyki, Kraków 2010. "Kwartalnik Pedagogiczny" 1999, nr 3-4, ss. 5-192. Nauki pedagogiczne w Polsce. Tradycja, współczesność, przyszłość, pod red. S. Michalskiego, R. Ossowskiego, Bydgoszcz 1994. S.Wołoszyn, Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku, Warszawa 1998. K.Sońnicki, Rozwój pedagogiki zachodniej na przełomie XIX i XX wieku, Warszawa 1967.
	Uzupełniająca lista lektur	F.Araszkiewicz, Ideały wychowawcze II Rzeczypospolitej, Warszawa 1978. L.Grochowski, Studia z dziejów polskiej szkoły i pedagogiki lat międzywojennych w kontekście europejskim, Warszawa 1996. R.Grzybowski, Wyższe szkoły pedagogiczne w Polsce w latach 1946-1956, Gdańsk 2000, Polityka naukowa w Polsce w latach 1944- 1953. Geneza systemu, t. I i II, Wrocław 1992. Pedagogika. Podstawy nauk o wychowaniu, t. I, red. B. Śliwerski, rozdział I, ss. 1-78, Gdańsk 2006. J.Kostkiewicz, Kierunki i koncepcje pedagogiki katolickiej w Polsce, 1918-1939, Kraków 2013. J.Kujawiński, Ewolucja pedagogiki. Od sztuki wychowania do nauki o wychowaniu człowieka, Poznań 2013. C.Kupisiewicz, I Wojnar (red.), Myśliciele o wychowaniu, Warszawa 1986. B.Nawroczyński, Polska myśl pedagogiczna, Lwów-Warszawa 1937. I .Pisurkiewicz, D. Stępkowski (red.), Herbart znany i nieznan, Warszawa 2006. J.Sobczak, Nowe wychowanie w polskiej pedagogice okresu II Rzeczypospolitej, Bydgoszcz 1998.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.